

ADRIAAN DE LELIE

(1755-1850)

DOOR J. KNOEF

IN Brabant, in het waarschijnlijk half landelijke Tilburg, al noemt De Cantillon het in zijn *Vermakelijkheden van Brabant etc.*¹ „het meestbevolkte (vlek) in het land van Oosterwyck”, stond de wieg van den schilder, wiens leven en werken hier besproken zullen worden. Hij was er in 1755, den 19en Mei, geboren als zoon van een kaardenmaker, voor welk beroep ook de jonge Adriaan, na het overlijden van den vader, bestemd werd. Niettemin werden, uit dien drang, door welken een duidelijke aanleg zich uitspreekt, de ledige uren reeds aan de kunstbeoefening besteed, waarbij hij werd geholpen door Cornelis van Spaendonck, broeder van den bekender Gerard, die evenals Cornelis zelf later in Parijs grooten naam zou maken. Aan dezen voor den jongen De Lelie zoo nuttigen omgang kwam in 1773 een eind door het vertrek van Van Spaendonck naar Antwerpen. Doch, het verzet zijner moeder overwonnen zijnde, wist De Lelie te verkrijgen, dat ook hij naar Antwerpen zou gaan, waar hij verder geschoold kon worden en tevens kon blijken of zijn aanleg zulks waard was. Eenige jaren bij den behangselschilder Peeters doorgebracht, stelden hem in staat in eigen onderhoud te voorzien, maar hij voelde in kundigheden tekort te schieten, zoodat hij zich onder de leiding stelde van den historien- en portretschilder A. de Quertenmont, die professor aan de Antwerpsche Academie was en daarnevens ook een particuliere school te zijnen huize ingericht had. Ook hier bracht De Lelie eenige jaren door, aan de Academie meer in het bijzonder bouwkunst en perspectief bestudeerend. Hij vertrok daarop naar Düsseldorf, waar hij zich in de portretkunst van Rubens en Van Dyck verdiepte, deze meesters copieerde en het historieel beoefende. Hier was het, waarschijnlijk in 1782, toen de beroemde Camper in deze stad vertoefde, dat De Lelie met dien geleerde en kunstvriend in kennis kwam en den raad ontving zich te Amsterdam te vestigen, „dewijl”, zooals Van Eynden en Van der Willigen het zeggen, „aldaar ten dien tijde geene Portretschilders van aanbelang waren”. De Lelie heet daarop nog twee jaar te Düsseldorf te zijn gebleven en zich toen, naar Camper's raad, te Amsterdam neergezet te hebben, hetgeen dus omstreeks 1784 geweest moet zijn.

Het eerste officieele bewijs van zijn aanwezigheid brengt, in het jaar 1786, zijn huwelijksaanteekening, op den 20en April, aanwijzing tevens, dat hij eerder reeds hier woon-